

4. Варич О. Основні засади ефективності економічних функцій держави *Право України*. 2009. № 11. С. 175–179.

5. Дубас Н. Я. Поняття громадянського суспільства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2011. № 4. С. 13–20.

6. Горленко В. В. Формування сучасного громадянського суспільства в Україні: особливості впливу держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69). № 4. С. 221–226.

7. Колодій А. М. Громадянське суспільство та правова держава: проблеми та шляхи розбудови. *Право України*. 2010. № 7. С. 12–17.

*Пендюра Максим Миколайович,
завідувач кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНШИНАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Національна поліція як центральний орган виконавчої влади та сервісна служба, що проходить складний шлях реформування протягом останніх восьми років в поліетнічному суспільстві зіштовхнулася з додатковими завданнями в умовах воєнного стану. Комунікація поліції в умовах збройної агресії росії, зміцнення довіри до працівників правоохоронних органів повинні стосуватися широкого кола громадян, так само внутрішньо переміщених осіб, національних меншин, що можуть відрізнятися за ознаками релігії, мови, культури та інших особливостей і можуть проживати компактно в певній місцевості держави. Більше того, деякі з цих груп, можливо, зазнали дискримінації або інших форм утиску з боку держави в минулому, у тому числі з боку поліції. Таким чином, необхідно переконатися, що методи і практика її спілкування з населенням беруть до уваги таку етнічну розмаїтість і історію відносин у минулому, а також спроможні ефективно взаємодіяти із усім спектром етнічних та національних груп. Особливі зусилля можуть знадобитися для встановлення відносин довіри з етнічними меншинами, які зазнали найжорсткіших форм відчуження та перебувають у найбільш несприятливому положенні. Це може вимагати від органів влади та зокрема поліції терплячої побудови відносин довіри з громадами та їхніми лідерами протягом певного періоду.

Існують різні методи, що їх може використовувати поліція для розвитку взаємодії з меншинами. Деякі методи, як, наприклад, використання брошур

або радіо і телебачення, по суті, є формою однобічного спілкування і особливо корисні для передачі інформації. Для роботи з меншинами у такій спосіб треба використовувати брошури мовами меншин і трансляції в засобах масової інформації, включаючи програми мовами меншин. Однак ціннішими для побудови довіри і взаєморозуміння є інтерактивні методи, що включають особистий контакт і спілкування між поліцією та меншинами. До таких методів відносяться:

а) Громадські форуми. Такі форуми повинні мати етнічно збалансоване представництво і проводитися на регулярній основі для обговорення актуальних для всіх учасників проблем. Вони повинні виконувати загальні консультативні функції і служити джерелом інформації і кращого розуміння проблем місцевої громади, особливо її відношення до роботи правоохоронних органів. Вони також повинні допомогти наблизити національні меншини до державних органів, сприяти збільшенню довіри до поліції, а також запобіганню та розв'язанню конфліктів та напруженості.

б) Зустрічі з громадськістю. Такі зустрічі повинні надати поліції якомога ширші можливості для спілкування і консультацій з місцевим населенням. Зустрічі з громадськістю мають бути відкритими для всіх і зосереджуватися на обговоренні конкретного питання. Вони є особливо цінним інструментом в умовах існування напруженості в громаді, оскільки дозволяють поліції прямо почути про проблеми місцевого населення і донести точну інформацію про існуюче положення, а також її реакцію.

в) Консультативні ради громад. Консультативні ради громад виконують спеціальну функцію консультування старшого офіцерського складу поліції в тому, як найефективніше може виконуватися роль поліції в умовах місцевої громади, включаючи такі питання, як робота поліції в умовах конфліктів на етнічному ґрунті, боротьба з проявами дискримінації і участь у консультаціях з громадськістю. Членами таких рад поліція має запрошувати осіб, які, на її думку, мають відповідні навички та досвід для надання їй рекомендацій такого роду. Вони повинні бути здатні надавати такі рекомендації виходячи з незалежної точки зору, а не просто санкціонувати всі пропозиції поліції. Членство в консультативних радах повинно відображати етнічний склад місцевої громади.

г) Спільні практичні семінари для поліції та представників громади. Такі семінари залучають поліцію та представників громад до спільної роботи з вирішення конкретних проблем, що виникають в їхніх взаєминах. Учасники таких семінарів, кількість яких не повинна бути високою, мають бути ретельно відібрані з числа осіб, дійсно здатних зробити внесок у вирішення визначеної проблеми або питання. Такий формат можна також використовувати для навчання з метою поліпшення взаєморозуміння та вдосконалення методів співробітництва в цілому. Для проведення таких семінарів необхідно задіяти досвідченого модератора.

г) Пункти по зв'язках з громадами на поліцейських дільницях. Вони мають бути укомплектовані працівниками різного етнічного походження і надаватимуть інформацію особам, що належать до національних меншин, з

правових питань, можливостей працевлаштування в поліції, а також виконуватимуть роль «громадських приймалень», де представники меншин зможуть повідомити поліцію про виниклу проблему. Подібні пункти контакту можуть також бути організовані в регіональних і міських управліннях поліції, у поліцейських академіях і тренінгових центрах. На додаток можна організовувати «дні відкритих дверей» в поліцейських дільницях та інших установах, під час яких можна проводити екскурсії (зокрема, для школярів), а також цілеспрямовано проводити такі заходи для етнічних меншин.

д) Регулярні візити спеціально виділених патрулів у місця проживання громад. У місцевих поліцейських дільницях можна призначити конкретних співробітників, відповідальних за встановлення та підтримку контактів з кожною національною меншиною в окрузі. На додаток до того, що в їхній поліцейській дільниці такі співробітники є контактними особами для представників меншин, вони повинні регулярно патрулювати та відвідувати місця проживання цих меншин (у тому числі школи), а також встановлювати особистий контакт і довіру з якомога більшою кількістю членів цих громад.

Таким чином, поліція може забезпечити постійний зв'язок і реагування на потреби і проблеми якомога ширшого кола представників національних меншин, а також встановити канали комунікації та відносини взаєморозуміння і довіри. Такого роду методи необхідно використовувати на всіх рівнях: загальнодержавному, регіональному і місцевому. Необхідне кадрове забезпечення і проблемні питання відрізнятимуться залежно від рівня. Наприклад, на загальнодержавному рівні вище керівництво поліції і політичні лідери повинні проводити зустрічі з лідерами національних меншин у масштабі країни для обговорення широкого кола питань політичного і стратегічного значення або інцидентів, що мають загальнодержавне значення, у той час як на місцевому рівні увага повинна бути зосереджена на практичних питаннях роботи поліції з населенням або інцидентів на місцевому рівні. Поліції також необхідно забезпечити використання мов меншин як засобу спілкування під час таких зустрічей. Крім того, організовуючи певні заходи, варто враховувати розмаїтість релігійних і культурних звичаїв, наприклад, не планувати заходи на час релігійних свят і особливих дат. Також поліції важливо впевнитися, що взаємодія поліції і меншин поширюється на такі групи, як жінки та молодь, а не зосереджена винятково на старших за віком чоловіках чи жінках. Поліція повинна буде переконатися у тому, що вона має можливість спілкуватися з меншинами мовами меншин, по можливості шляхом прийому на роботу та навчання багатомовних працівників, а також шляхом залучення кваліфікованих перекладачів. Рамкова конвенція з захисту прав національних меншин (стаття 10) встановлює права національних меншин на використання своєї мови в громадській сфері і, наскільки можливо, у відносинах з владою. Вона також вказує на права використовувати такі мови при арешті або у разі кримінального переслідування. Поліція, таким чином, повинна забезпечити використання таких мов у відносинах з особами, що належать до національних меншин, ким би вони не були – працівниками поліції чи підозрюваними, свідками, або ж просто представниками

громадськості (наприклад, під час консультацій, заходів із запобігання злочинності або забезпечення громадського порядку). З огляду на те, що на практиці представники національних меншин різною мірою володіють власною мовою, а також офіційною мовою або мовами держави, може бути доцільним провести оцінку потреб з метою визначення дійсно необхідних умов у цій області.

Список використаних джерел

1. Пендюра М. М. Поліцейська деонтологія : курс лекцій / М. М. Пендюра. – К. : 7БЦ, 2021. – С. 57 – 59
2. Пендюра М. М., Старицька О. О. Поліцейська деонтологія : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька. – К. : ФОП Маслаков, 2020. – С. 54 – 56
3. Рекомендації ОБСЄ з питань поліцейської діяльності в багатонаціональному суспільстві містять такі основні положення: URL: <https://www.osce.org/uk/hcnm/32236?download=true>

Ромашко Антон Олександрович,
*аспірант Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»*
Науковий керівник:
Пархоменко Наталія Миколаївна,
завідувачка відділу Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України,
докторка юридичних наук, професорка,
член-кореспондент НАН України

ПРИНЦИП ПРОПОРЦІЙНОСТІ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ПРИНЦИПІВ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ ЗА МІЖНАРОДНИМ ГУМАНІТАРНИМ ПРАВОМ

Політика усіх демократичних держав, які у своїй діяльності керуються ідеями гуманізму та людиноцентризму, спрямована на задоволення потреб людини, створення максимально сприятливого середовища для розвитку та існування людини. Зокрема, це включає у себе забезпечення можливості самореалізації людини, створення відповідних соціальних, економічних умов, які дозволять людині існувати у комфортних умовах життєдіяльності. Згідно зі статтею 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність,